

Martina Kolar Billege

Sadržaj, ishodi i vrednovanje u Hrvatskome jeziku – metodički pristup

Sveučilište u Zagrebu,
Učiteljski fakultet
Zagreb, 2020, (222 str.)

Knjiga *Sadržaj, ishodi i vrednovanje u Hrvatskome jeziku – metodički pristup* autorice doc. dr. sc. Martine Kolar Billege, profesorice metodike hrvatskoga jezika na Učiteljskome fakultetu u Zagrebu, obuhvaća 222 stranice autorskoga teksta organiziranoga u pet poglavlja koja uokviruju inovativni tekst ove sveučilišne znanstvene monografije (*Manualia Universitatis Studiorum Zagrabienensis*).

Autorica elaborira postavke u sadržajnom okviru nastave Hrvatskoga jezika sa značajnim znanstvenim (epistemološkim) doprinosom za cjeloviti odgojno-obrazovni sustav u kojem se trenutačno događaju traženja, dvojbe i neusklađenost u kontekstu vrednovanja.

Ova je knjiga dragocjena jer teorijski kontekstualizira nerazdvojive dijelove: sadržaj poučavanja, ishode učenja i pristup vrednovanju.

U svojoj knjizi Martina Kolar Billege polazi od osnovne znanstveno utemeljene ideje o tome da je o vrednovanju potrebno razmišljati tek kad se uspostavi suodnos sadržaja i ishoda. Temi pristupa interdisciplinarno, što dokazuje znanstvenom metodologijom prikazanom i interpretiranom u ovome djelu.

Knjiga obuhvaća opsežno originalno istraživanje s ciljem da se znanstvenom metodologijom provjere hipoteze proizašle iz dugogodišnjih „pokušavanja“ obrazovnoga sustava u području ocjenjivanja. Utvrđeno je mišljenje učitelja o sadržaju poučavanja, mogućnostima učenika u dosezanju obrazovnih postignuća i predlože-

nih ishoda učenja. Za obrazovni sustav u Republici Hrvatskoj ova knjiga predstavlja znanstvenu podlogu za mogući prijedlog promjena u izboru sadržaja poučavanja i pristupa ocjenjivanju uspjeha učenika u primarnome obrazovanju.

Slijedi prikaz strukture i sadržaja ove znanstvene monografije.

Primarno obrazovanje u Republici Hrvatskoj poglavlje je u kojem autorica daje pregled nastavnih programa (organiziranja sadržaja poučavanja) od 1991. do 2019. godine. Jasno navodi otvorena konceptijska i strukturalna pitanja o planu i programu za osnovnu školu za nastavni predmet Hrvatski jezik. Argumentirano i kritički promišlja, a onda i uspostavlja standard sadržaja učenja/poučavanja, odnosno prikazuje kako „učenici mogu dosegnuti ishode koji će biti podloga za razvoj komunikacijske jezične kompetencije. Taj se standard mora oslanjati isključivo na strukturu matične znanosti i znanstvene dosege metodike nastavnoga predmeta“. Upravo navedenom tvrdnjom otvara mogućnost za strukturiranje sadržaja i ishoda i u drugim nastavnim predmetima po istome algoritmu.

U drugom poglavlju, *Metodički pristup određivanju sadržaja poučavanja*, dominira teza o prijenosu sadržaja iz matične znanosti u metodički diskurs metodičkim transferom. Autorica Kolar Billege uspostavlja suodnos supstratnih znanosti za određivanje sadržaja poučavanja i kognitivnih ishoda učenja. Dobro poznavajući obrazovni sustav, usuđujem se ustvrditi da je ta teza neizostavno polazište u strukturiranju kurikula (i ishoda). Svako strukturiranje budućih programa, ili revidiranje postojećega, mora uvažavati navedenu znanstvenu sintezu.

Metodički pristup određivanju kognitivnih ishoda učenja u nastavnome predmetu Hrvatski jezik poglavlje je u kojemu su prikazane osnovne spoznaje znanstvene discipline o ocjenjivanju – dokimologije, objašnjene su vrste i svrha ocjenjivanja te su istaknuta važnija dosadašnja istraživanja u Republici Hrvatskoj i svijetu. Za hrvatskog će učitelja biti dominantna znanstvena spoznaja da sadržaj poučavanja i ishodi učenja moraju biti povezani kako bi se u metodičkome činu dogodila spoznaja. Autorica vješto uspostavlja suodnos kompetencija, ishoda i sadržaja učenja. Taj je suodnos važan za svakoga tko ulazi u učionicu i kome je data mogućnost poučavati, vrednovati i ocjenjivati. Također bi to trebalo biti predmet interesa svih onih koji su zainteresirani za kvalitetu odgojno-obrazovnog sustava.

Osobito vrijednim u ovoj knjizi smatram poglavlje u kojem se eksplicitno navodi znanstvena argumentacija temeljena na istraživanju iz kojega proizlazi da učenici mogu ovladati sadržajima potrebnima za razvoj komunikacijske jezične kompetencije, ali su ti sadržaji izostavljeni iz programa. Takvo nekritičko rasterećenje narušava mogućnost cjelovite spoznaje i zapravo dovodi do opterećenja učenika nemogućnošću učenja. Autorica predlaže optimalno opterećenje na temelju rezultata znanstvenoga istraživanja i teorijskoga promišljanja.

U *Zaključnim razmatranjima i prijedlozima* Kolar Billege donosi prijedlog promjena sadržaja poučavanja u Hrvatskome jeziku te prijedlog kognitivnih ishoda učenja koji predstavljaju znanstvenu matricu.

Ovu su knjigu znanstveno verificirali uvaženi recenzenti: prof. dr. sc. Ante Bežen, prof. dr. sc. emer. Milan Matijević i izv. prof. dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić.

Čitajući ovu knjigu i prateći empirijske pokazatelje, zaključujem da obrazovni sustav Republike Hrvatske ima znanstveno utemeljeni okvir kao podlogu za koherentno strukturiranje sadržaja utemeljeno na matičnoj znanosti te ishoda koji će omogućiti uspjeh učenika i vrednovanja s minimaliziranim subjektivnim pristupom.

*doc. dr. sc. Vesna Budinski
Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet*